

Nära vård för äldre

SPF

Vingåker 19 mars 2026

Maj Rom

Det har aldrig varit så bra att bli
gammal som idag

Svenska 80-plussare lyckligast i världen

Svanis, Gun och Kerstin som bor i Hjo, tror promenaderna kan hjälpa till med lyckan. Foto: Joakim Nilsson/Sveriges Radio

STUDIE

**Svenska 80-plussare
lyckligast i världen – hör
knepen**

- Studie från Handelshögskolan
- Enkät svar från över 15 000 svenskar
- Sverige är ett av få länder där unga vuxna mår sämst av alla åldersgrupper medan de äldsta rapporterar högst livstillfredsställelse
- Starka nära relationer och mindre ensamhet än sina yngre släktingar

**HÄLSA ÄR ATT I GLÄDJE VARA UPPTAGEN
AV SINA LIVSUPPGIFTER**

GADAMER (TYSK FILOSOF)

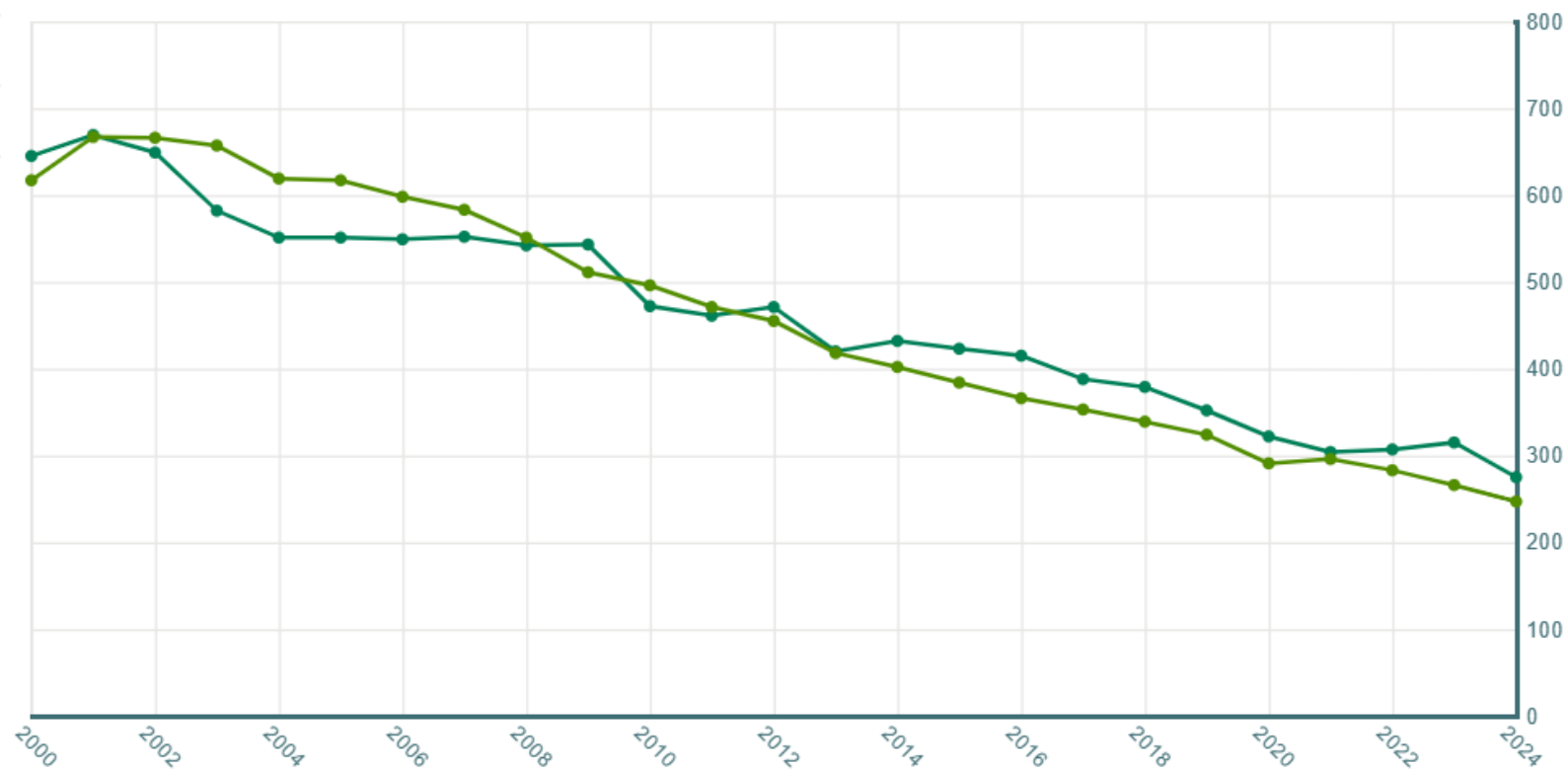

Förekomst av akut hjärtinfarkt

Antal fall (incidens) av akut hjärtinfarkt per 100 000 invånare.

Ta bort	Enheter	↑↓	2024	⌵☰
☒	Riket	>	247	
☒	Sörmland		275	

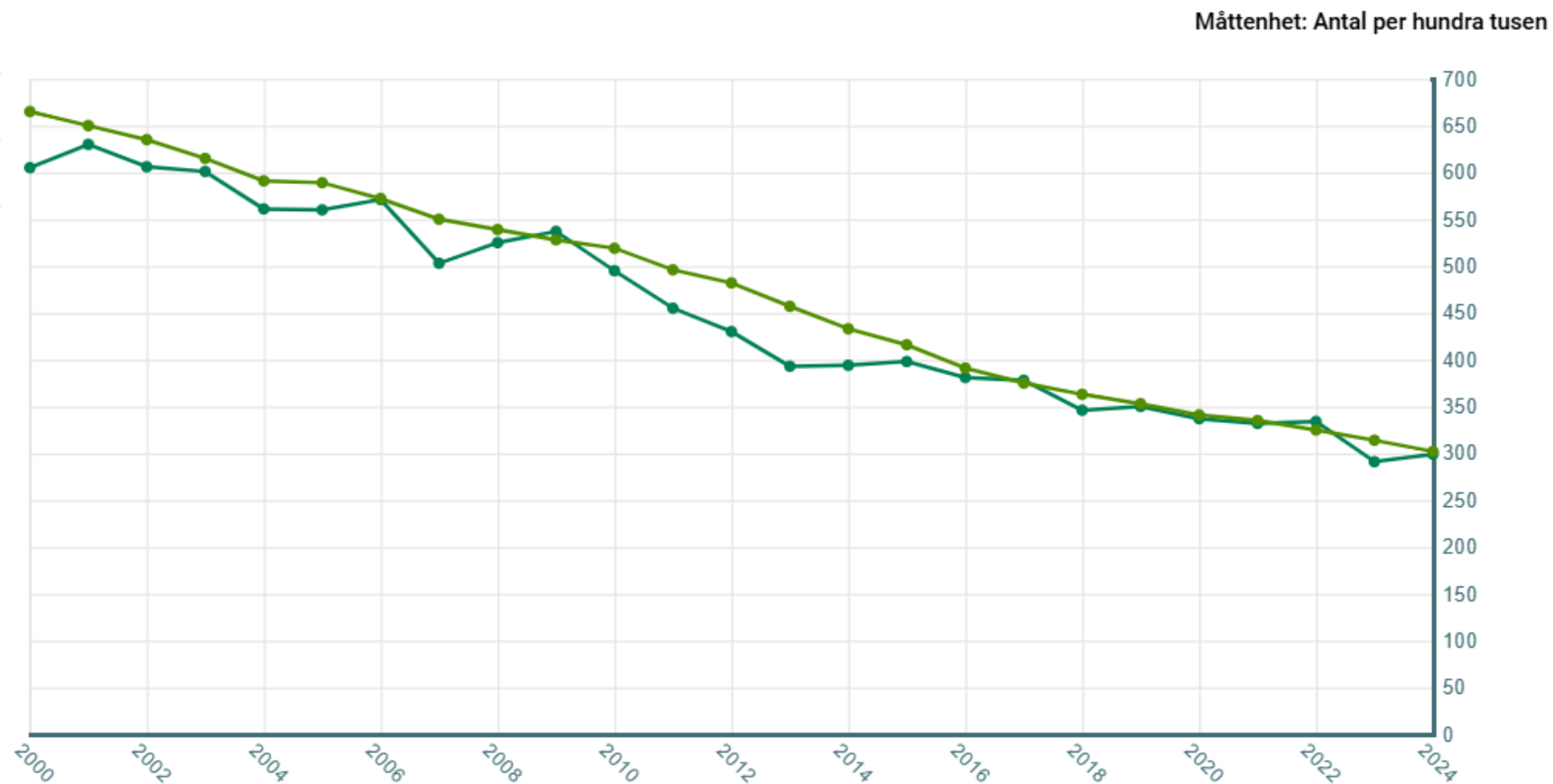
Måttenhet: Antal per hundra tusen

Förekomst av stroke

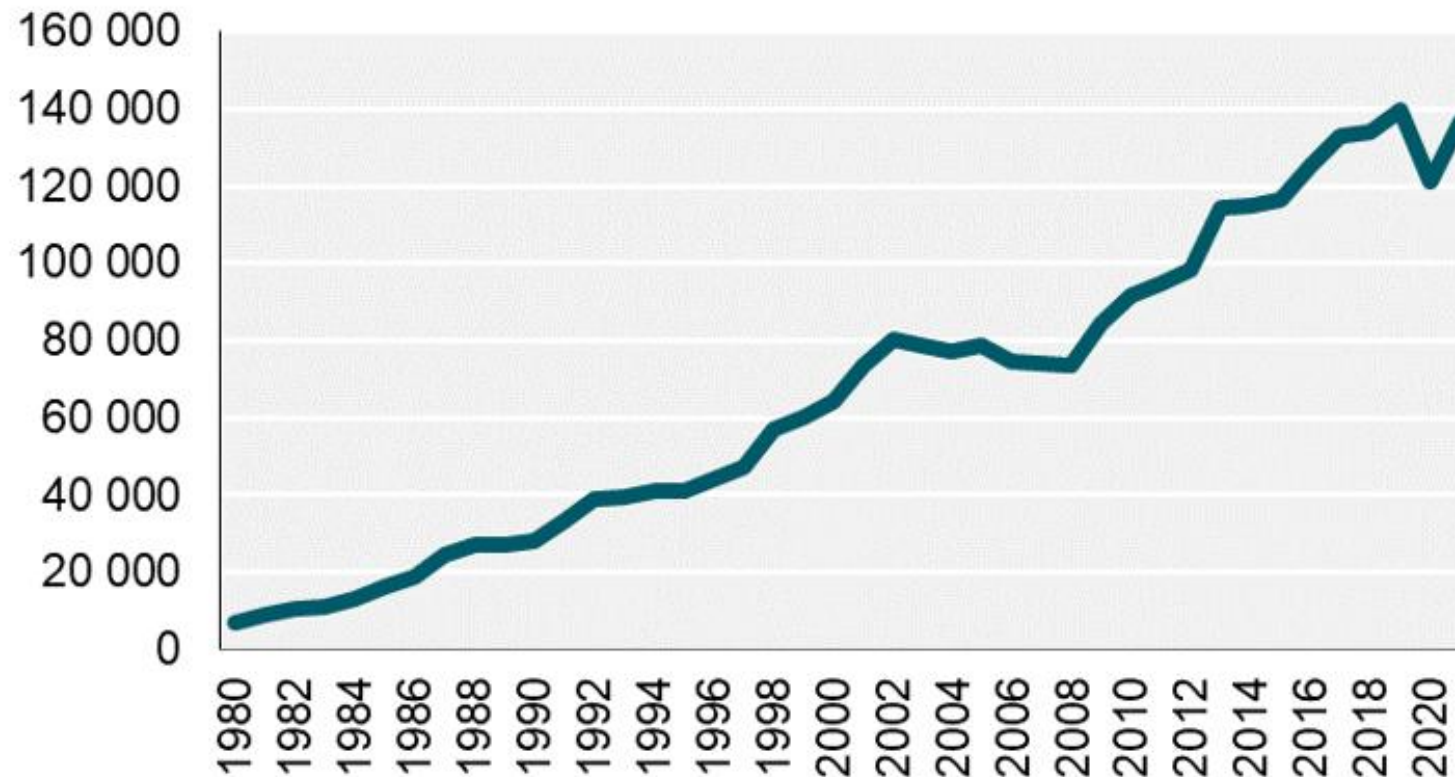
Antal fall av stroke per 100 000 invånare. Åldersstandardiserade värden

Ta bort	Enheter	↑↓	2024	↓☰
☒	Sörmland		299	
☒	Riket	>	302	

Antal kataraktoperationer över tid

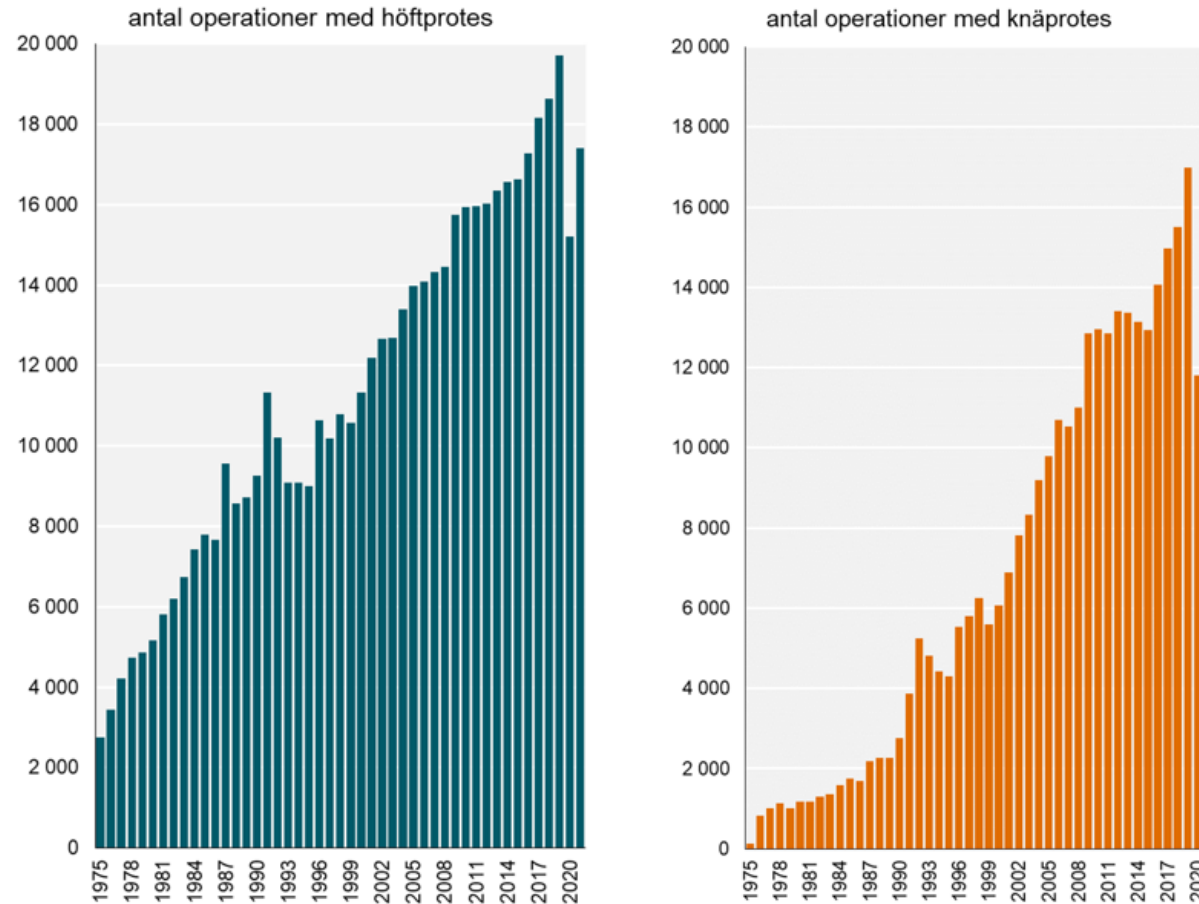
Diagram 19: Antalet kataraktoperationer i Sverige 1980 – 2021

Källa: Nationella kataraktregistret

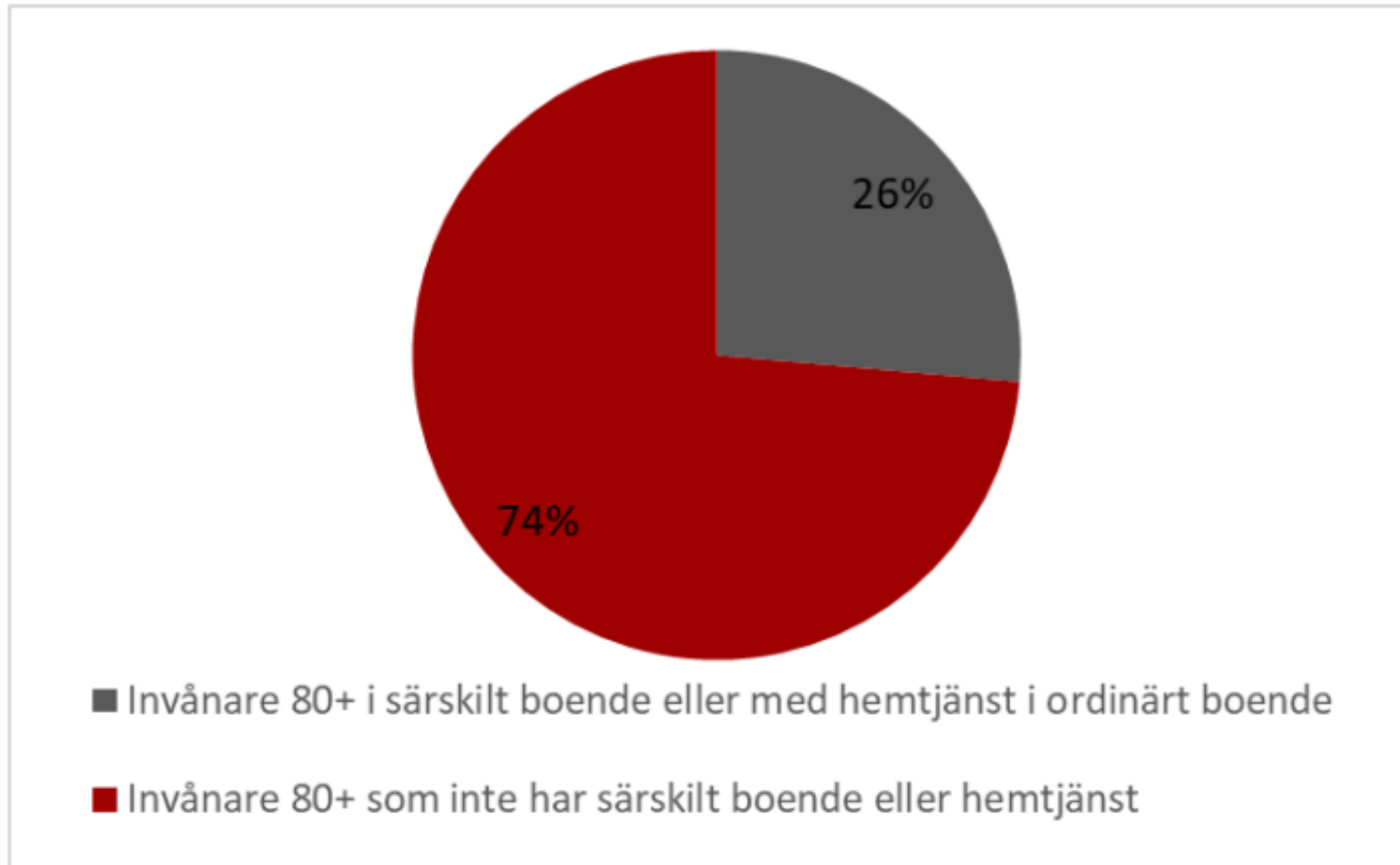
Primär höft- och knäproteskirurgi över tid

Diagram 23: Primär höft- och knäproteskirurgi – antal 1975 - 2021

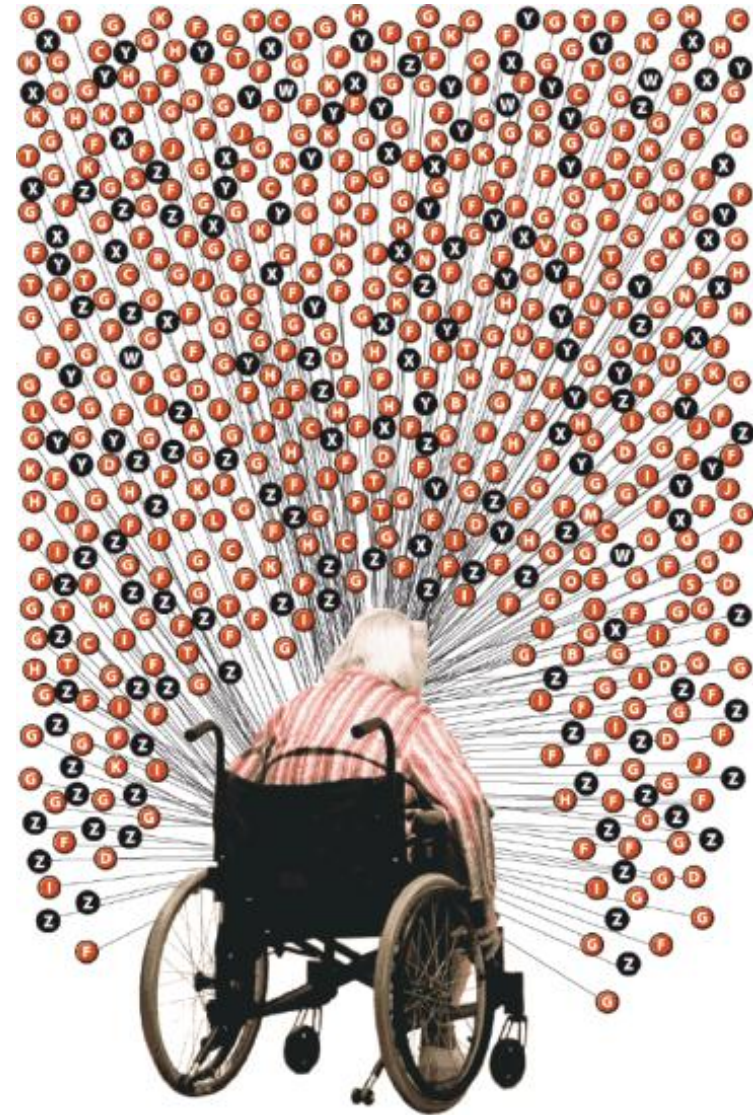
Källa: Svenska ledprotesregistret

Invånare 80+ med och utan särskilt boende eller hemtjänst, procent, 2022

Brister

- Tillgänglighet
- Kontinuitet
- Planering
- Samordning
- Information
- Delaktighet

NÄRA VÅRD

KOMMUNAL OMSORG
OCH SOCIALTJÄNST

SJUKHUSVÅRD OCH
SPECIALISERAD VÅRD

ASIH

PRIMÄRVÅRD
KOMMUN OCH REGION

SKOLAN

FK AF
STATLIGA
MYNDIGHETER

FÖRETAGS
HÄLSOVÅRD

ELEVHÄLSA

UNGDOMS-
MOTTAGNING

CIVIL
SAMHÄLLET

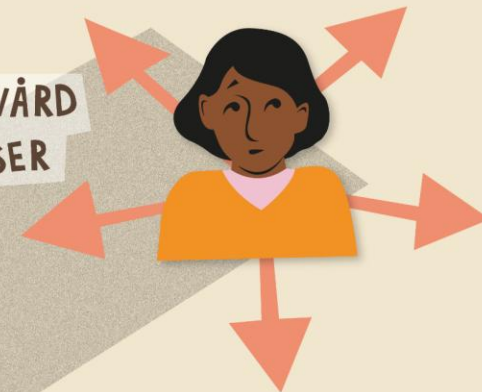
FRÅN FOKUS
PÅ ORGANISATION

- TILL FOKUS PÅ
PERSON OCH RELATION

FRÅN ISOLERADE VÅRD
OCH OMSORGSINSATSER

- TILL SAMORDNING UTIFRÅN
PERSONENS FOKUS

NÄRA VÅRD

FRÅN REAKTIV

- TILL PROAKTIV OCH HÄLSOFRÄMJANDE

FRÅN INVÅNARE
OCH PATIENTER
SOM PASSIVA MOTTAGARE

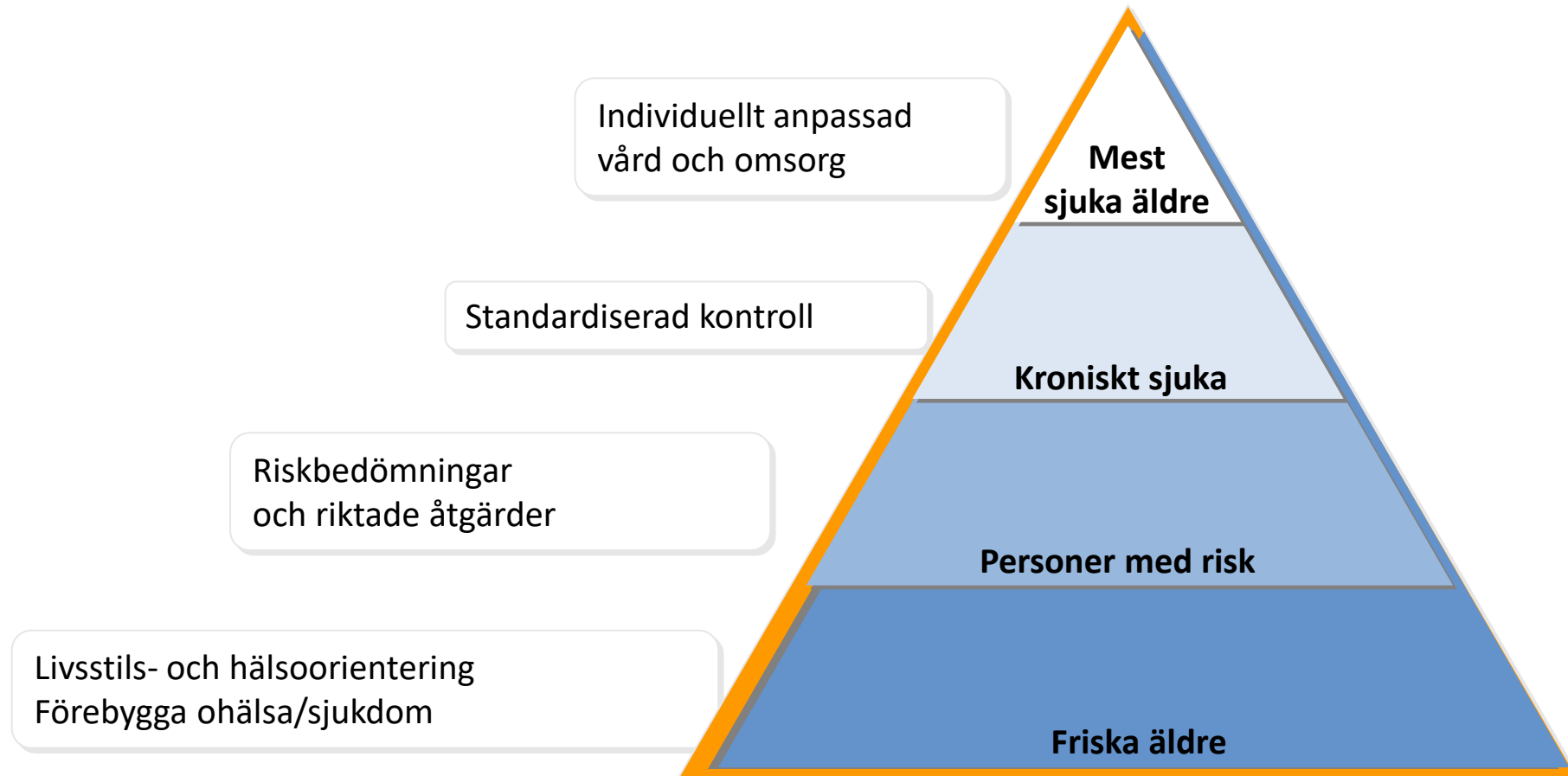
- TILL AKTIV MEDSKAPARE

Äldre är ingen homogen grupp

Äldre personer – personer med olika behov

Fyra grupper av behov och drivkrafter

Självständiga
och engagerade

Oroliga och
engagerade

Traditionella
och obrydda

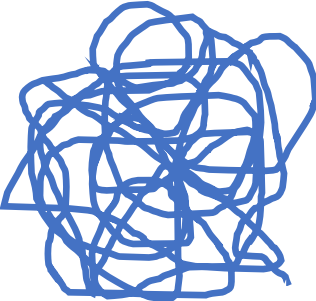
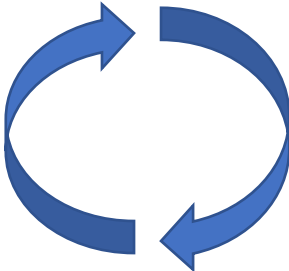

Sårbara
och oroliga

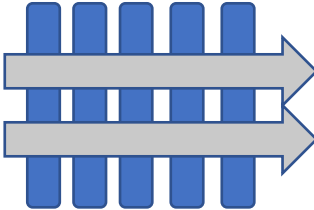
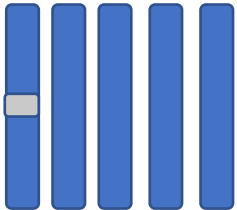

Olika vårdssituationer

Ej
process/
Ej avslut

Process/
Avslut

En enhet

Flera enheter

Kontinuitet - Fast läkarkontakt - Relation

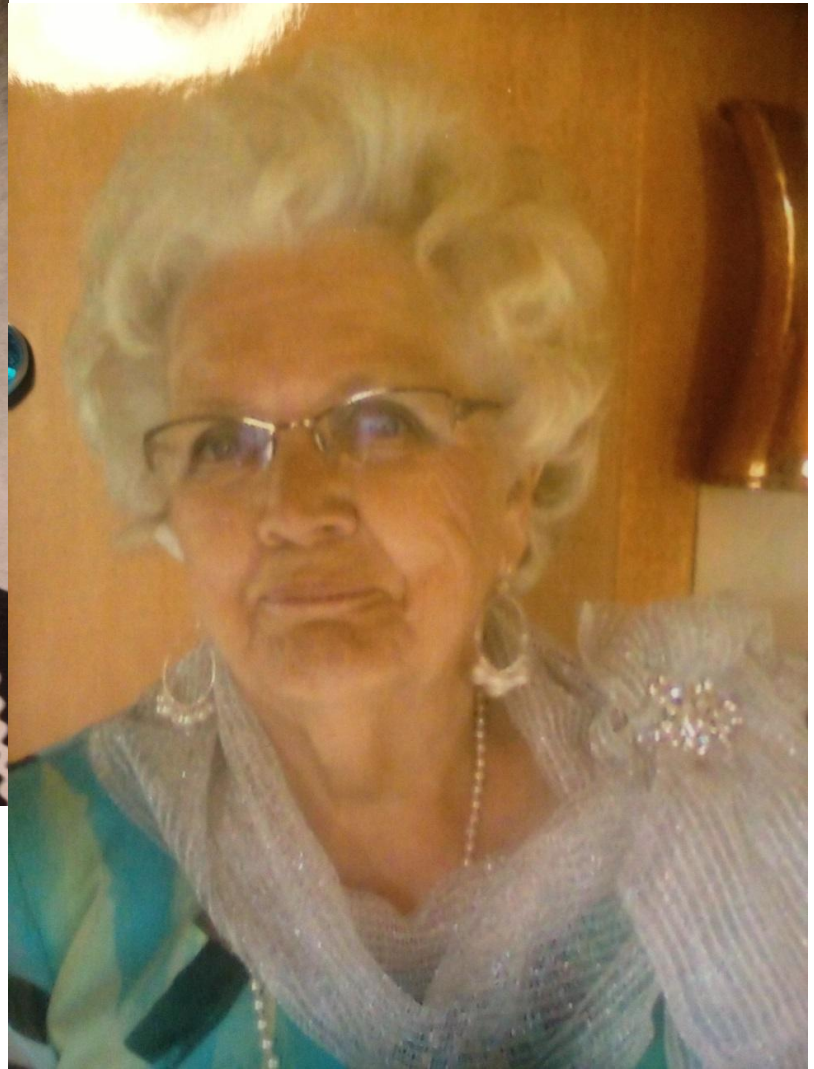
Proaktiv planering och individuell plan

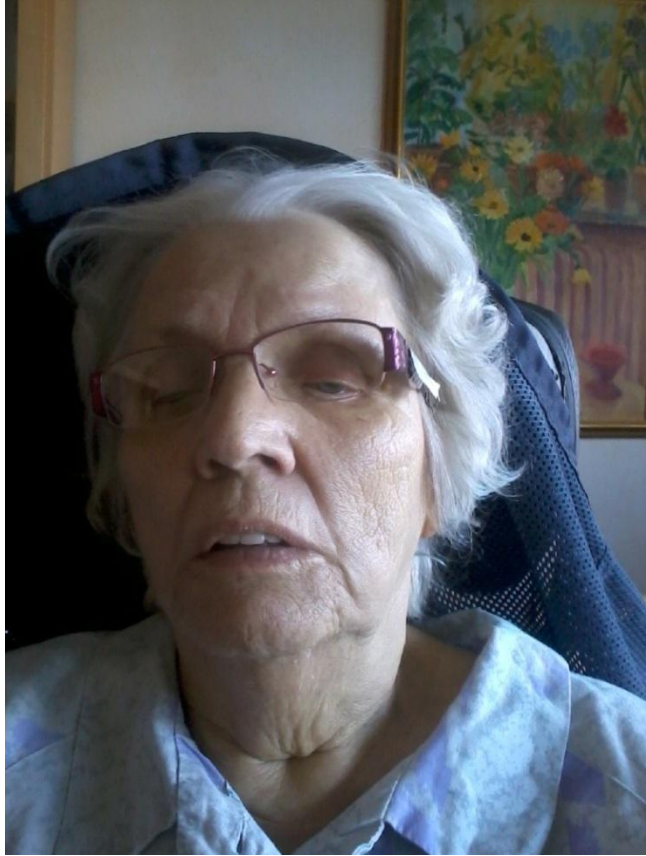
Mer vård i öppna former När ska man vårdas på sjukhus?

Märta

Hur har det gått?

- Vi vet mer
- Förändringskoncept finns
- Mobila team och mer vård i hemmet
- Mer individualiserad vård och bättre förutsättningar för att ta ett eget ansvar
- Nytt nationellt uppdrag för primärvården – ska vara basen och navet

Hur har det gått?

Vården ur primärvårdsläkarnas perspektiv IHP 2025

- Sverige har hunnit långt när det gäller digitala lösningar
- Uppföljning av vårdresultat är god i Sverige
- God vård av personer med kronisk sjukdom
- Gott samarbete med kommunernas hälso- och sjukvård
- Samordning mellan vårdnivåer och socialtjänsten fungerar sämre (akuten, sjukhus, specialistmottagningar)
- Sämre öppettider i Sverige
- Mer stress och psykisk ohälsa bland svenska läkare
- Ovanligt med vårdplaner

Nästa steg

- **Tillgängligheten** till primärvård och specialiserad vård ska öka
- En **mer delaktig patient** och en personcentrerad vård ska uppnås
- **Kontinuiteten** i primärvård och specialiserad vård ska öka

Vad är viktigt för dig?

Vad kan jag göra själv?

- Hålla kroppen i rörelse
- Äta gott
- Vara social

Ju mer man vet desto bättre

Kloka kliniska val

Behöver jag verkligen undersökningen/behandlingen?

- Vilka är riskerna med behandlingen?
- Finns det enklare, säkrare alternativ?
- Vad händer om vi inte gör någonting alls?
- Vad kostar behandlingen?

You can't turn back the clock
But you can wind it up again

